

دکتر مصطفی ماندگار

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد شیراز

تدابیر حقوقی لازم در جهت جلب سرمایه‌گذاری خارجی

مقدمه

سرمایه‌گذاری از موضوعات مهم اقتصادی است و هر جا سخن از توسعه و عمران باشد، بحث از سرمایه‌گذاری است. در هیچ جای دنیا (توسعه پایدار) بدون وجود فضای مناسب برای سرمایه‌گذاری و فعالیت اقتصادی اعم از داخلی و خارجی معنا ندارد. یکی از مهم‌ترین پدیده‌های ربع آخر قرن بیستم به‌ویژه دهه هشتاد، سرمایه‌گذاری خارجی بوده است. سرمایه‌گذاری خارجی هم تأثیر اقتصادی دارد و هم تأثیر سیاسی، امنیتی و اجتماعی زیرا سرمایه‌گذاری‌ها بیشتر توسط کشورهای قدرتمند انجام می‌شود.

ایجاد محیط امن برای سرمایه‌گذاری مستلزم وجود عوامل مختلفی از دسته عوامل اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و حقوقی است. در کشور ما به‌واسطه شرایط خاص اقلیمی، جغرافیایی و وجود منابع عظیم و غنی زیرزمینی به‌ویژه در زمینه نفت، گاز، پتروشیمی، بسترهای بسیار مستعد و مناسب برای جذب سرمایه‌های خارجی و استفاده از دستاوردهای آن فراهم است. علی‌رغم این امر به دلیل نارسایی‌های ناشی از فقدان یک نظام حقوقی و قانونی کارآمد در رابطه با موضوع، به‌ویژه تا زمان تصویب قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی در سال ۱۳۸۱ و نیز وجود گرایش‌های بدبینانه و منفی با مقوله سرمایه‌گذاری خارجی در سطح کلان مدیریت کشور، توأم با پاره‌ای موانع قانونی در قانون اساسی توفیق چندانی در این زمینه حاصل نشده است.

در سال‌های اخیر دولتمردان جمهوری اسلامی ایران سعی در ارائه تصویری مطلوب از وضعیت سرمایه‌گذاری خارجی در کشور داشته و تلاش‌های موصوف تا حدودی مفید واقع شده است؛ اما در این رهگذر مهم‌ترین نکته همانا تأمین امنیت و ثبات مطلوب از جوانب مختلف اقتصادی، اجتماعی و دیپلماتیک و به‌ویژه استفاده از استانداردهای حقوقی و مکانیسم‌های قانونی تضمین سرمایه‌گذاری خارجی در مراحل مختلف (ورود، حضور و خروج) سرمایه‌گذاران است. در ادامه تلاش می‌شود تا ساختاری حقوقی کشور در حوزه جذب و حمایت از سرمایه‌گذار خارجی مورد نقد و بررسی قرار گیرد.